

CONCEPTNOTA

TURNHOUT 2050

BELEIDSPLAN RUIMTE TURNHOUT

antea group

ATELIER
ROMAIN

Endeavour

COLOFON

Opdracht

Beleidsplan Ruimte Turnhout - Conceptnota 'Turnhout 2050'
07 april 2025

Opdrachtgever

Stad Turnhout

Onderzoeksteam

Arnout De Waele
Nathalie Casteels
Charles Convents
Eniah Matthys
Janne Vaes

Atelier Romain

Dendermondsesteenweg 50

9000 Gent

+32 (0) 9 233 69 76

info@atelierromain.be

www.atelierromain.be

INHOUDSTAFEL

EEN NIEUW RUIMTELIJK BELEID

4

Wat is een ruimtelijk beleidsplan
en waarom maken we dit op?

5

TURNHOUT, DEEL VAN EEN GROTER GEHEEL

12

Turnhout: geografische ligging

13

Turnhout: grotere beleidsmatige context

14

WELKE STAD WIL TURNHOUT ZIJN?

16

Ambities voor onze stad beschrijven

17

I. Dynamische en levendige stad

18

II. Aangename woonstad

24

III. Veerkrachtige en klimaatrobuuste stad

30

SAMENWERKINGEN CENTRAAL

38

EEN BLIK OP HET BREDER KADER

40

Beleidsmatige inbedding

41

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

42

Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen

46

EEN NIEUW RUIMTELIJK BELEID

Wat is een ruimtelijk beleidsplan en waarom maken we dit op?

De stad Turnhout maakt werk van een **nieuw kader voor haar ruimtelijk beleid**: we schrijven aan een Beleidsplan Ruimte Turnhout. We kiezen voor een visie gericht op duurzame groei en efficiënt ruimtegebruik. We kijken zowel naar de stadskern en bebouwde gebieden, als naar het open landschap rondom. We formuleren sterke acties die ervoor zullen zorgen dat de visie geen 'dode letter' blijft. Waar nodig kijken we over onze eigen grenzen heen, en zoeken we zinvolle samenwerkingen en partnerschappen.

Hier zijn we echter nog niet! We staan vandaag nog maar aan het begin van dit traject. Er is nog heel wat werk aan de winkel. Toch willen we nu al met jullie terugkoppelen. Jullie zijn onze inwoners, de ondernemers, de schoolgaande jeugd en de pendelende werknemers, de landbouwers, de natuurbeheerders, de verenigingen,... Kortom: jullie zijn diegene die de Turnhoutse ruimte écht in handen hebben. Wat ons betreft, is het essentieel dat we jullie reeds in deze eerste stap betrekken in de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Turnhout.

Deze Conceptnota 'Turnhout 2050' schetst de **hoofdpijnen** waar we met het ruimtelijk beleid op willen inzetten. In wat volgt, leggen we kort en bondig uit waar we met het Beleidsplan Ruimte op willen werken, wat ons belangrijk lijkt, en in welke richting we aan het denken zijn. Het is **bewust nog géén afgewerkt beleidsplan**: het is geen 'beslist beleid', niks is op vandaag in steen gebeiteld.

De Conceptnota 'Turnhout 2050' is een **uitnodiging naar jullie toe: laat van u horen!** Wat vinden jullie? Zijn we iets belangrijk vergeten? Gingen we ergens te kort door de bocht? Hebben jullie nog ideeën die we kunnen opnemen? Laat het ons weten en bouw samen met ons aan het toekomstige ruimtelijke beleid van onze stad!

Waarom is dat nieuw beleidsplan nodig?

Vandaag moet de stad zich bij ruimtelijke ontwikkelingen beroepen op het **ruimtelijk structuurplan uit 2008**. Wanneer we nieuwe ruimtelijke plannen en visies willen opmaken, moeten we hiervoor steunen op de visie uit dat structuurplan van ondertussen meer dan 15 jaar oud. Op sommige punten gaat dat nog, maar op andere punten begint het schoentje te knellen.

Eén van de redenen waarom het steeds moeilijker wordt om op het structuurplan te steunen, is dat het getuigt van een eerder statische benadering van hoe de gewenste ruimte eruit ziet. Zo'n statische benadering voelt vandaag niet meer op z'n plaats. Onze **leefomgeving is altijd in ontwikkeling**: plaatsen veranderen van dynamiek en karakter, mensen bewegen zich anders door de ruimte, het ene gebouw verdwijnt en het andere gebouw komt erbij, ... Met het Beleidsplan Ruimte kiezen we voor een meer hedendaagse en dynamische benadering van de ruimte.

Naast de statische benadering van de gewenste ruimte, is er nog een andere reden waarom het tijd is om het structuurplan te vervangen: het is een beetje gedateerd aan het worden. Veel plannen en projecten uit dat structuurplan zijn al **gerealiseerd**. Het heeft weinig zin om nog lang rond te lopen met een 'to-do-lijstje' waar we de meeste zaken al van hebben kunnen afvinken. Daarnaast zijn er **enkele acties**, die in het structuurplan van 2008 waren opgenomen, waar we vandaag niet meer achter staan, of waarvoor we een betere oplossing hebben gevonden. Dat kan bijvoorbeeld gekomen zijn door voortschrijdend inzicht ("We weten daar nu meer over dan in 2008."), of door gewijzigde ambities ("We kijken daar nu anders naar dan in 2008." of "We leggen de lat nu hoger dan in 2008.").

Die zaken willen we wijzigen. We willen een **hedendaagse visie** op onze ruimte én een **sterk pakket aan toekomstgerichte acties** inschrijven in ons ruimtelijk beleid. Daarvoor maken we het Beleidsplan Ruimte Turnhout op.

Het Beleidsplan Ruimte, waaraan we vandaag volop aan het werken zijn, zal uiteindelijk het ruimtelijk structuurplan vervangen. Hiervoor zullen we de **visie een 'update' geven**. We zorgen ervoor dat de nieuwe visie in lijn ligt met waar we met Turnhout naartoe willen, én dat ze een antwoord geeft op de grootste ruimtelijke uitdagingen voor onze stad. Aan deze visie zullen we daarom opnieuw **acties voor de komende jaren** koppelen. Het verhaal dat we voor de stad schrijven moet ook uitvoerbaar zijn! Hiervoor zal het uiteindelijke Beleidsplan Ruimte duidelijk maken aan de hand van welke concrete plannen en projecten we de komende jaren willen werken, om zo op termijn die beschreven toekomstige ruimte uit de visie willen realiseren.

Uit welke onderdelen zal het Beleidsplan Ruimte bestaan?

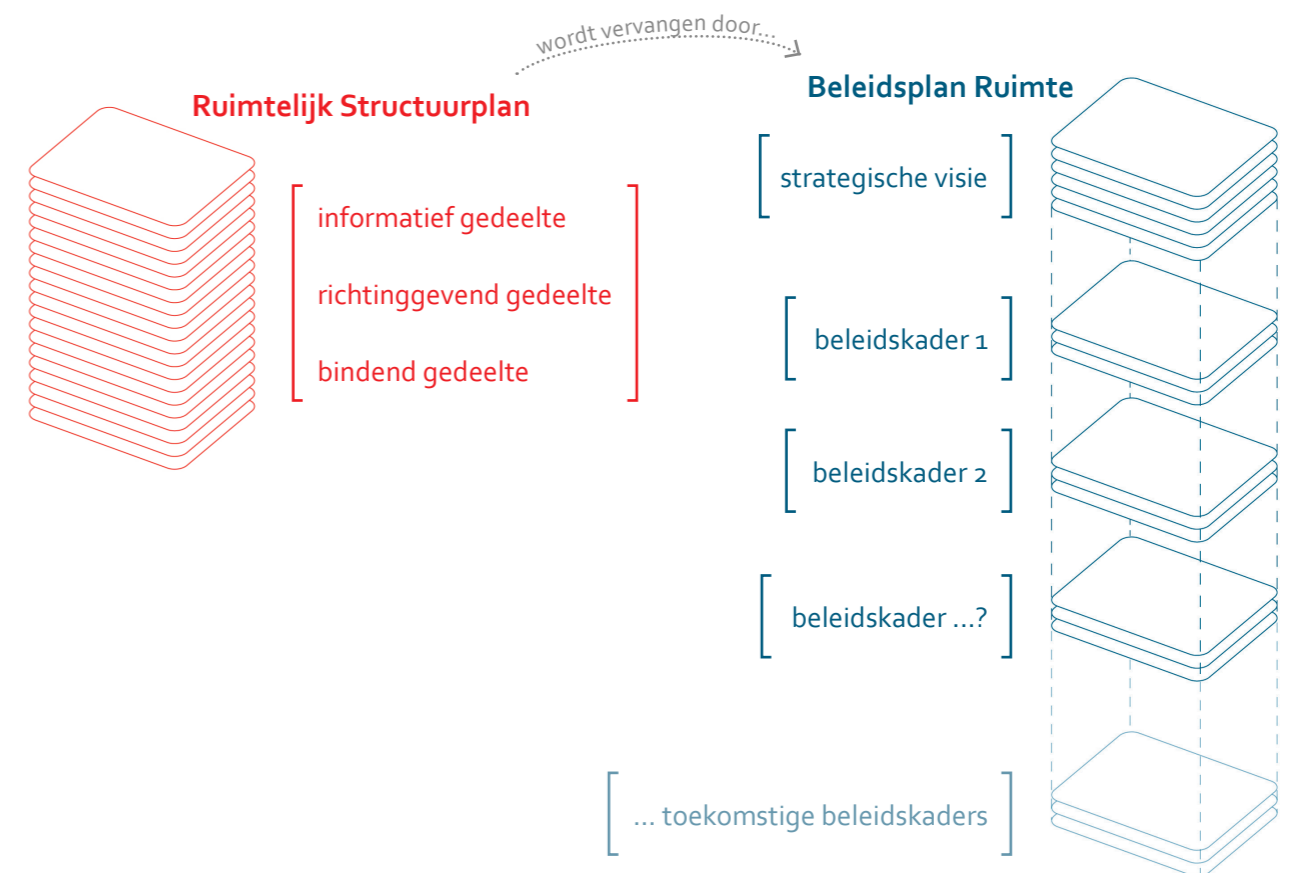
Ruimtelijke beleidsplannen zijn relatief nieuwe plannings- en beleidsinstrumenten in de ruimtelijke ordening. Met beleidsplannen biedt men een antwoord op de vraag naar **meer flexibele beleidsinstrumenten**. Een plan dat voldoende flexibel is, zal voor een **langere tijd** een goed kader zijn. Een ruimtelijk beleidsplan bestaat daarom uit flexibele planonderdelen zodat het als plan voorzien is op toekomstige inzichten, ruimtelijke veranderingen en beleidsmatige verschuivingen.

Het ruimtelijk structuurplan van 2008 is een goed maar eerder rigide beleidsinstrument. Het bestaat uit een toelichtend, richtinggevend en bindend deel. Deze drie delen vormen samen één onlosmakelijk document. Willen we er wijzigingen in aanbrengen, dan moeten we het volledige document herzien.

Op dit vlak zijn de beleidsplannen, die de structuurplannen na verloop van tijd zullen vervangen, anders. De beleidsplannen bestaan uit één brede strategische visie enerzijds en individuele beleidskaders anderzijds.

De **strategische visie** wordt opgemaakt voor **lange termijn** (ca. 30 jaar) en beschrijft de gemeentelijke visie op de ruimte. Deze strategische visie wordt, gezien haar strategisch karakter, robuust geschreven. Wat in de visie staat, richt zich op de lange termijn en wordt daarom in principe niet vervangen.

De **beleidskaders** beschrijven daarentegen hoe de stad **concrete stappen** zal zetten om deze visie tot realiteit te maken. Deze beleidskaders kunnen zowel thematisch als gebiedsgericht van aard zijn en zij beschrijven de **acties op korte en middellange termijn** (10 à 15 jaar).

ILLUSTRATIE 1: Schematische voorstelling van het verschil tussen structuurplannen en beleidsplannen

Een beleidsplan bestaat uit **één strategische visie en minstens één beleidskader**. Er is geen maximaal aantal beleidskaders: er kunnen steeds beleidskaders worden toegevoegd, of vernieuwd, of zelfs verwijderd. Indien de stad een beleidskader wenst toe te voegen, kan men de opmaak van een nieuw, individueel beleidskader opstarten zonder dat hierbij het volledige beleidsplan (de strategische visie en andere beleidskaders) dient te worden gewijzigd. Wanneer een beleidskader afgewerkt is, of aan een hernieuwing toe is, kan dit eenvoudigweg gebeuren door de opmaak van een vervangend beleidskader. Een beleidsplan biedt flexibiliteit en standvastigheid: het lopend beleid hoeft niet volledig te worden herzien bij wijzigingen. Dat is waar een beleidsplan sterk verschilt van een structuurplan.

Op vandaag zijn we volop bezig met de opmaak van ons eigen Beleidsplan Ruimte Turnhout. Het staat vast dat we hierin een strategische visie zullen formuleren. Met die visie geven we aan hoe we het Turnhout van 2050 zien. Hoe ziet de stad er in 2050 uit? Hoe functioneert de stad dan? Met welke kernwoorden zullen mensen in 2050 de Turnhoutse ruimte beschrijven? De strategische visie geeft **onze ruimtelijke ambities voor Turnhout 2050** weer.

Daarnaast zullen we **beleidskaders** opmaken. Beleidskaders spreken zich **op kortere termijn** uit: geen glazen bol, maar concreet. Een beleidskader zegt: "*Dit gaan we doen, omdat we hiermee al een stap dichterbij de grote visie voor 2050.*". Beleidskaders moet je dus zien als 'pakketten' die we stapsgewijs zullen afwerken en vernieuwen, richting 2050. Waar een strategische visie veelal brede -soms vanzelfsprekende- ruimtelijke ambities en strategieën omvat, maken beleidskaders deze zaken dus **heel concreet**. Een beleidskader beschrijft welke **acties** noodzakelijk zijn binnen een bepaald thema. De beleidskaders voor het Beleidsplan Ruimte Turnhout zijn in feite 'nieuwe to-do-lijstjes', maar op een haalbaardere termijn dan in het structuurplan. De flexibiliteit die beleidsplannen toelaten, zorgt er immers voor dat we sterkere uitvoeringsgerichte stappenplannen kunnen schrijven om naar het Turnhout van 2050 toe te werken. In de beleidskaders sommen we op wat er moet gebeuren, hoe (met welke instrumenten) we dit willen doen, op welke termijn we dit willen uitvoeren, welke partners we hiervoor kunnen aanspreken,...

Daar zijn we nu echter nog niet. Hoeveel en welke beleidskaders we zullen opmaken voor het Beleidsplan Ruimte Turnhout **staat nu nog niet vast**. Daar hebben jullie mee een zeg in! We willen jullie input op deze Conceptnota 'Turnhout 2050' meenemen in de beslissing over hoeveel en welke beleidskaders we zullen opmaken.

Wat is deze Conceptnota 'Turnhout 2050'?

De Conceptnota 'Turnhout 2050' die u nu voor u heeft, is het **eerste formele document** in het kader van het Beleidsplan Ruimte Turnhout. Deze Conceptnota heeft tot doel de grote lijnen voor dit Beleidsplan Ruimte uit te zetten, en deze aan alle ruimtegebruikers van Turnhout voor te leggen en te bespreken. Daarnaast gaan we met deze Conceptnota naar de **buurgemeenten, de Provincie Antwerpen en het Vlaams Gewest**. Aan hen vragen we advies en input over hoe we ons Beleidsplan Ruimte kunnen opmaken, en in welke concrete projecten we eventueel kunnen samenwerken. Daarnaast zal de stad ook het samenwerkingsverband Kordia op een informele manier bevragen.

In de Conceptnota 'Turnhout 2050' geven we, **beknopt en to-the-point een overzicht** van:

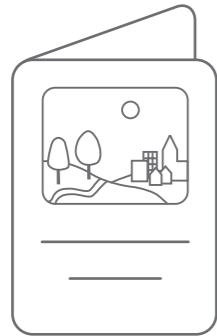
- **welke thema's** voor ons alvast centraal (moeten) staan in het nieuwe ruimtelijk beleid;
- welke **uitdagingen en kansen** we in deze thema's zien;
- én **welke kansrijke oplossingsrichtingen** ('ruimtelijke strategieën' of 'bouwstenen') we alvast in overweging willen nemen om een antwoord te formuleren op de uitdagingen en kansen.

In deze Conceptnota staan **nog geen beslissingen!** We willen met dit document alvast eens polsen bij jullie of we op de goeie lijn zitten. Het is nu te vroeg om beslissingen te nemen en acties te concretiseren. Hiervoor willen we verder (ontwerpend) onderzoek doen, zullen we afspraken maken met andere overheidsinstanties en ruimtepartners, en zullen heel wat overlegmomenten moeten plaatsvinden.

We zullen doorheen dit hele traject nog verschillende keren naar jullie terugkeren. Het is niet de bedoeling om enkel met deze Conceptnota tot bij jullie te komen. We voorzien **nog verschillende participatiemomenten en reactiemogelijkheden**. Met deze Conceptnota 'Turnhout 2050' doen we dat gewoon voor de eerste keer in het kader van het Beleidsplan Ruimte. We geven een eerste doorkijk en we willen hierover graag met jullie verder praten. We nodigen jullie dan ook uit om te reageren op deze Conceptnota 'Turnhout 2050'.

Deze nota is **geen onderzoeksrapport!** Uiteraard komen alle inzichten die we hierin zetten voort uit het gevoerde onderzoek. Omdat we de Conceptnota echter toegankelijk en beknopt willen houden, hebben we al het voorafgaande onderzoek gebundeld in een apart onderzoeksrapport: 'Turnhout 2024'. Wil je graag meer weten? Lees gerust verder in het onderzoeksrapport dat we samen met deze Conceptnota zullen publiceren. Naarmate het onderzoek en het traject vorderen, zullen we dit onderzoeksrapport stelselmatig aanvullen. Net zoals we stappen zetten in de opmaak van het eigenlijke Beleidsplan Ruimte, zullen we het onderliggende onderzoek blijvend rapporteren. Zo blijven we doorheen het verdere traject transparant over de gemaakte beslissingen.

Tot slot is er nog een derde document dat we samen met de Conceptnota 'Turnhout 2050' en het rapport 'Turnhout 2024' zullen publiceren: de **Procesnota**. In de Procesnota vinden jullie alle informatie over het afgelegde traject, het gevoerde overleg, de adviezen en de reacties vanuit het brede publiek. Ook toekomstige stappen vind je terug in deze Procesnota. Net zoals het onderzoeksrapport, is dit een **evolutief document**: wanneer het Beleidsplan Ruimte groeit, groeien het onderzoeksrapport en de procesnota mee.

Conceptnota 'Turnhout 2050'

- doorkijk naar de visie op hoofdlijnen
- kansen & uitdagingen voor Turnhout
- eerste voorstellen voor oplossingsrichtingen
- dialoog starten over de Turnhoutse ruimte in 2050

+ Onderzoeksrapport 'Turnhout 2024'

- meer informatie over het gevoerde onderzoek

+ Procesnota bij Beleidsplan Ruimte

- meer informatie over het afgelopen en toekomstig traject

ILLUSTRATIE 2: Overzicht van de verschillende nota's die je kan raadplegen tijdens de publieke raadpleging.

Hoe kan ik reageren?

We willen jullie **ideeën voor het Turnhout van 2050** graag meenemen bij de verdere opmaak van het Beleidsplan Ruimte Turnhout! Als inwoners van Turnhout kennen jullie de noden en sterktes van de stad het beste.

Deze Conceptnota 'Turnhout 2050' ligt **2 maanden** lang in **publieke raadpleging**. De publieke raadpleging op deze Conceptnota loopt **van 01/05/2025 tot en met 30/06/2025**.

Alle documenten kan u raadplegen in het stadhuis of op de website van de stad www.turnhout.be/beleidsplan-ruimte. Uw input is van onschatbare waarde. Deel uw visie **schriftelijk of via e-mail en bouw mee aan Turnhout 2050**. Dit kan schriftelijk door uw reactie op het stadhuis te bezorgen, of digitaal via beleidsplanruimte@turnhout.be.

Liever actiever deelnemen?

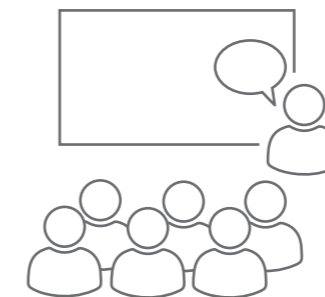
Dat kan zeker! Op het **stadsdialoog 'Turnhout 2050'** bent u aan het woord!

Op het **stadsdialoog** denken we samen met u na over de Turnhoutse ruimte in 2050.

Het stadsdialoog gaat door **de tuinzaal van de Warande op 8/05/2025 om 20h00**. We voorzien een **avond met een dialoogmoment met sprekers en panelgesprekken** waar we op een toegankelijke manier uitleg geven over de Conceptnota 'Turnhout 2050'. Daarna gaan we graag met jullie in **gesprek over de toekomst van jullie stad**.

U bent **van harte welkom** om aan ons stadsdialoog deel te nemen!

Het stadsdialoog 'Turnhout 2050', dat is...

...een woordje uitleg krijgen bij de Conceptnota 'Turnhout 2050'...

...de informatieposters over het onderzoek even bekijken...

...en zelf aan zet zijn!

Laat ons tijdens het stadsdialoog weten hoe ù het Turnhout van de toekomst ziet!

Afspraak op 8 mei in de Warande!

ILLUSTRATIE 3: Voorstel aanpak stadsdialoog 'Turnhout 2050'.